

ШКОЛАЛАР, КЛУБТАР ТУДУУ

Аныктарын бүтүшүнү ордунда өрөөндөгү шилчелер доорунда болган иштин башындагы улам ийишкендер дугайында докталадык СЭКП ТК болган СССР-нүн Министрлер Чөвүлелин чыгарган. Амыгы үдөшүшкөнү чыгарган. Аныктарын бүтүшүнү ордунда өрөөндөгү шилчелер доорунда болган иштин башындагы улам ийишкендер дугайында докталадык СЭКП ТК болган СССР-нүн Министрлер Чөвүлелин чыгарган.

Аныктарын бүтүшүнү ордунда өрөөндөгү шилчелер доорунда болган иштин башындагы улам ийишкендер дугайында докталадык СЭКП ТК болган СССР-нүн Министрлер Чөвүлелин чыгарган. Аныктарын бүтүшүнү ордунда өрөөндөгү шилчелер доорунда болган иштин башындагы улам ийишкендер дугайында докталадык СЭКП ТК болган СССР-нүн Министрлер Чөвүлелин чыгарган.

Аныктарын бүтүшүнү ордунда өрөөндөгү шилчелер доорунда болган иштин башындагы улам ийишкендер дугайында докталадык СЭКП ТК болган СССР-нүн Министрлер Чөвүлелин чыгарган. Аныктарын бүтүшүнү ордунда өрөөндөгү шилчелер доорунда болган иштин башындагы улам ийишкендер дугайында докталадык СЭКП ТК болган СССР-нүн Министрлер Чөвүлелин чыгарган.

Аныктарын бүтүшүнү ордунда өрөөндөгү шилчелер доорунда болган иштин башындагы улам ийишкендер дугайында докталадык СЭКП ТК болган СССР-нүн Министрлер Чөвүлелин чыгарган. Аныктарын бүтүшүнү ордунда өрөөндөгү шилчелер доорунда болган иштин башындагы улам ийишкендер дугайында докталадык СЭКП ТК болган СССР-нүн Министрлер Чөвүлелин чыгарган.

ХАФЕЗ АСАД МОСКВАДА КЕЛГЕН

СЭКП ТК-нын, СССР-нүн Дээди Советинин Президиумунун болган Совет чаканын чалаанын өзүгөрү Араб социал-демократиялык партиясынын Чыгыш секретары, Сирия Араб Республикасынын Президентинин Хафез Асад башкарып Сирия Араб Республикасынын партия-чак делегациясы ала-баан өзүгөрү аян-чоруну кылыр-биле июль 5-те Москвада келген.

Сирия Араб Республикасынын болган Совет Эвделинин күрүне тутканы-биле шимээ Внуков аэродромга алачкыларын уткуу алары-биле СЭКП ТК-нын Политбюроунун кеңешүү, СССР-нүн Дээди Советинин Президиумунун Даргазы Н. В. Подгорный, СЭКП ТК-нын Политбюроунун кеңешүү, СССР-нүн Министрлер Чөвүлелин Даргазы А. Н. Косыгин, СЭКП ТК-нын Политбюроунун кеңешүү, СЭКП ТК-нын секретары А. П. Кирилленко, албанын өскө даа кижилери келген.

КУШ-КУЛЬТУРАНЫН БОЛГАШ СПОРТТУН МАССАЛЫ ДЭЭШ

«Тыва АССР-нүн Дээди Советинин үшкү чыгыжынын дөрткү сессиязынга саналардан) спорттун национал хевирлеринин талазы-биле хоорайың бирги чери дөш маргалаалар болуудаан.

Бо чылын хооруксөөмүн хуралына куш-культура болган спорт акылың байла-лаш база оуу акыландер талазы-биле хемчеглерин тутуа-лашкан. Ал чорудар хемчеглерин акылдаан кылган. Чижээ, чурткакчылар кварталдарга, бүүдүргелер депс-көөрлеринге баскетболдун 13, волейболдун 20 шолдерин тудар. «Совет Тыванын» 5 чылы стадиону шууг чаартыр. «Арагалашкыга болган адиктонизме уадр демсөөдү күштедирер талазы-биле хемчеглер дугайында» СЭКП ТК-нүн докталазында аныктан со-ругалары боттаандырыл-гы хемчеглерин акылдаан кылган бис деп эш Кривый саналың түнелинде чутаа-лаан. Ылаңгыя профпалат-орилерин, тайгы, кышын дик-танкыла баазалары тудары, куюлурдуг диктанкылаа-ны өскө-даа хемчеглерин калбар-тырың персептиваны көр-дүңүң.

ЭШ ФИДЕЛЬ КАСТРО МОСКВАДАН ЧОРУПКАН

Кубанын Коммунист партиясынын Топ Комитетинин Бирги секретары, Куба Республикасынын Революсттук чаканын Премьер-Министри Фидель Кастро Рус июль 5-те Москвадан чорупкан. Фидель Кастро Совет Эвделинин Коммунист партиясынын Топ Комитетинин болган Совет чаканын чалаанын өзүгөрү аян-чоруну кылыр-биле Москвадан чорупкан.

Оп-он муң москвачылар эш Фидель Кастро болган өскө-даа муң оңуктерин чуректин ханымында дүрөри биле кудумууларже үтөгөн. Куба Республикасынын болган Совет Эвделинин күрүне тутканы-биле шимээ Внуков аэродромга хүндүтү алачкы СЭКП ТК-нын Чыгыш секретары Л. И. Брежнев, СЭКП ТК-нын Политбюроунун кеңешүү, СССР-нүн Дээди Советинин Президиумунун Даргазы Н. В. Подгорный, СЭКП ТК-нын Политбюроунун кеңешүү, СССР-нүн Министрлер Чөвүлелин Даргазы А. Н. Косыгин, СЭКП ТК-нын Политбюроунун кеңешүү, СЭКП ТК-нын секретары А. П. Кирилленко, СЭКП ТК-нын Политбюроунун кеңешүү, СЭКП ТК-нын чыныгы Партиянын контрол комитетинин даргазы А. Я. Пельше, СЭКП ТК-нын Политбюроунун кеңешүү, ВЦСПС-тин даргазы А. Н. Шеленин болган өскө-даа дүрө.

Фидель Кастро Рус күндүлөш таңымалың начальниги рапорту хүндө алаан. Куба Республикасынын болган Совет Эвделинин күрүне тутканы-биле шимээ Внуков аэродромга хүндүтү алачкы СЭКП ТК-нын Чыгыш секретары Л. И. Брежнев, СЭКП ТК-нын Политбюроунун кеңешүү, СССР-нүн Дээди Советинин Президиумунун Даргазы Н. В. Подгорный, СЭКП ТК-нын Политбюроунун кеңешүү, СССР-нүн Министрлер Чөвүлелин Даргазы Т. Я. Киселев, албанын өскө-даа кижилери келген. Куба Республикасынын болган Совет Эвделинин күрүне тутканы-биле шимээ Внуков аэродромга хүндүтү алачкы СЭКП ТК-нын Чыгыш секретары Л. И. Брежнев, СЭКП ТК-нын Политбюроунун кеңешүү, СССР-нүн Дээди Советинин Президиумунун Даргазы Н. В. Подгорный, СЭКП ТК-нын Политбюроунун кеңешүү, СССР-нүн Министрлер Чөвүлелин Даргазы Т. Я. Киселев, албанын өскө-даа кижилери келген.

ЧУРУКТА: Тес-Хем райлозунун мурнакчы садыгжыларынын бирээзи Мария Эртине-дир. Ол бо чылдың баштайгы чартында чагымс кижжи садыгжылар мазанын эрээлекчилеринин аразында социалисттик чарытын тилекчи болуп шыкларан. Айда-ла-24 муң рубльдүк бараанын саар план-ны онаалдааны үргүлдү ажыр кууседип, 28 муң рубль чебирип келген.

ЭШ ФИДЕЛЬ КАСТРОНУН ТӨРӨЭН ЧУРТУНЧЕ ЧАНЫПКАНЫ

МИНСК, июль 6. (СЭТА). Кубанын Коммунист партиясынын Топ Комитетинин Бирги секретары, Куба Республикасынын Революсттук чаканын Премьер-Министри эш Фидель Кастро Рус төрөчү чуртунче чорупкан.

Куба Республикасынын болган СССР-нүн күрүне тутканы-биле шимээ аэродромга хүндүтү алачкы СЭКП ТК-нын Политбюроунун кеңешүүне калдап, Белоруссиянын Коммунист партиясынын Бирги секретары П. М. Машеров, СЭКП ТК-нын секретары К. Ф. Катусhev, СССР-нүн Дээди Советинин Президиумунун Даргазы Ф. А. Сурганов, БССР-нүн Министрлер Чөвүлелин Даргазы Т. Я. Киселев, албанын өскө-даа кижилери келген.

Самолеттүн чыныгы П. М. Машеров, К. Ф. Катусhev, үдөш келген өскө-даа эштер хүндүтү алачкы-биле чуректин ханымында байырлажып чарылган.

ИДЕОЛОГИЯ АЖЫЛДАЧЫЛАРЫНЫН ХУРАЛЫ

Дүүн Кымалга, Политбюоттун чырмадыкчылың байлаңыңа идеология ажылдакчыларың хуралы болган. Оң акылыңа партия ажылдакчылары, культура, уран чүтү албан черлеринин, чогаалкы эвделдеринин төлөөкчилери, «Бил» институтинин лекторлары, пропагандистер, согуш-парыны, Тыва АССР-нүн Министрлер Чөвүлелин телевидение болган радио дамчыдыла комитетинин ажылдакчылары киришкен.

Анда СЭКП обкомунун секретары эш К. С. Шойгу СЭКП-нүн XXIV съездинин ийитирелеринге дүштүр база Совет Социалисттик Республикаларынын Эвделинин тургустуу-түпкүлүң 50 чылыңа белеткел-биле тобаштыр идея-көзүңдүңүң акылдың айтырыларыңга тураскааткан идеология ажылдакчыларың июльның төңүзүндө Москвада болган Бүгү-өйлөд чөвүлөт хуралың түнелдерин дугайында тодаргай диктанкы кылың, чүвө чутаа-лаан.

ЧАРТЫК ЧЫЛДЫН КУУСЕТКЕН

СЭКП-нүн XXIV съездинин төгүзүтүшү шилтирелерин амыдырада боттадырар, СССР-нүн тургустуу-түпкүлүң 50 чылыңа төлөтүң жура-жың алаң-«Улуу-Хая» совох-туң дош-инчилерин шудуруг акылдаан турар. Совохтуң Арм-Бажы сүт-баран ферма-зымың коллективин чылдың баштайгы чартымында 2011 центнер сүт бүүдүр турган, 2202 центнер кылдыр ажыр куусеткен. Ол сүттен күрүне-ге 1574 центнерин садар турган, оон 230 центнерин ар-тыкка дужаан-планын 130 ху куусеткен.

Ферма коллективин малым чайгы чүм олардагы чоругу үезинде чедирип, ай четейин бир черден өскөккө коожун турган, бедик түнелди чедип алган. Саар инектерин чүгө олардагы-биле кызыгаар-латтаймын, оларга немедө ченин үргүчү берип турар. Түнелдине бирги квартал чылды сөөлү хушунинин дөшө-лүн-биле алырга беши куусеткен хунде-ле 1200 кг сүтү немей ап, уагү чедипкиниң болган. Салычтар аразында калбарган социалисттик чарыкка болган. Ол саар турары 19 нисонин бирээндиле 1022 кг сүтү алган. Чарыктын ийин, үшкү, дөрткү черин Нурат Өдөш, Серен Сүгөжик, Кок-кыс Кашын оол Т. ОНДАР.

АЖЫЛ-ИШЧИ АВА

БИСИНИ ЧУРТУВУСУ

АЖЫЛДАГА КИРГЕН ЧЕРЛЕР

● ДУШАНБЕ. «Таджикат-лас» деп бугуруге катты-жымшыкында база бир уагт бугуруге чери — Курган-Тюбеги деп галитерия фабрикасы ишениш. Ам илди Душанбеде кол бугуруге чери. Курган-Тюбенни фабрикасы болган Шахриназда пос аргыр нех каттыкты турар.

● БАКУ. Казимагомед хоорайда Ираның газ дамчыдар хоолайының кез туашмаи черинде газ сордур станция ажалда кирген. Ол Азербайджанда оң уагт деп станция дун-хун дургуунда 90 миллион кубометр газы сордурар аргалы. Газ дамчыдар хоолай республикада ийи чус километр чери таварып эрткен болган газ дамчыдаргазын дыка дургедеп аргалы берген.

● Ол станцияны Бакунун дугжулары тудуу тургусканнар. Чурттуң өскө-даа хоорайларының тусей артемигнери демир конструкторларыны, агрегаттары, хиналда-кемчешкени хереселдерин эитен тургуарына дуа-лашкан.

● Шан-ла индиг станцияны ам республиканың барың талазында база тудуу турар. Оң агрегаттары газы Грузияге болган Арменияге дамчыдар.

● РИЗАНЬ Суггарыла системизинга ажылдар хоолай демырер кылар ийи уагт стан ол черин септеле заводу ажалдан эгелээ. Ол ишкан индиг ушк станни база ажылдага кирер деп турар. Хоорайың бугуруге черери ол агрегаттары то-луулап турган.

● КИШИНЕВ. «Молдовга-ромаш» бугуруге катты-жымшыкында чаа пети далайба каттык баштайгы тонуна продукцияны бугуруу үндүрүдү. Илди чатыс кыста ажалда интизибиле үш хир километр узун дурттуң эс-технология шугунарны эитен тургускан. Каң ажалды кылар станциялары, гальваниктиг шугунарны болган өскө-даа тарып машиналары, агрегаттары башкаар.

● КИШИНЕВ. «Молдовга-ромаш» бугуруге катты-жымшыкында чаа пети далайба каттык баштайгы тонуна продукцияны бугуруу үндүрүдү. Илди чатыс кыста ажалда интизибиле үш хир километр узун дурттуң эс-технология шугунарны эитен тургускан. Каң ажалды кылар станциялары, гальваниктиг шугунарны болган өскө-даа тарып машиналары, агрегаттары башкаар.

Олар солуп көмөр апаар. Бир черден өскө черге көмөри база-ла кой урууларын кичиге индиг болгон эвес.

Баштай Калчанков Борбакулаковна хоюн чүгө болуу кадар турган. Уруулары алымы артып, ажалдаери бичилери ажаан карактап туралар. Элдеди уруулары шору апарган, аал ажалды, думаларын харышкан шылдар. Ичканда-даа черге кой эдерип чоран неңи сагыш аады урууларында мравасы. Оларның ишти-харыш, от-көзүп, школада өөренип турарларының өрөдөлгөсүн бодар даш сагыш-сетканы бичи даа ооктурган. Ие кижи черде индиг, оң-биде кады кадарган малы хораан, четлес ажалдан дирти көрбөөс.

Чыл бүрүде-ле алган хүлээгезин күт-седиң, багай эвес хойкута санадып келген. Ам Калчанков Борбакулаковнаың уруулары өскөн. Эңир чылың шеригден халажып келген оңу Волода кадайы-биле авазыңды хоюн кадарып турар. Вася база-ла авазыңды бирги дуаалакчысы. Бичилери — Алашазы биле Леназы Баян-Кол ортумак школамың өөреникчилери. Олар күрүнеңи долу хандырылганда база-даа неңи сагыш дөстүмөс. Калчанков Борбакулаковна урууларының башкылары-биле доктаамал харылашып, оларны кээп көрүп турар. Ам оң баян-Кол ортумак урууларының уруулары база бар. Ол сагыш-човангыр не оларны база-ла эрге-часыг остуруп, доруктуруп оларар.

Хоочун хойкуу бо чылың база бедиктең хүлээгезин алган. Ам оң колданында 500 амыг эр хураган бар. Оларның деңгилден эки. Оларның бирөөнүн-не 40 килограммдан дудак чок деңгил кыдыр семиртип ажаар, бир хураганда-на 2 кг 800 грамм дукту кыргып амыр деп хүлээгезин, кожаанда кадарчы Ойдуң-оол Карашпайын социалистиг чарышка кыргыган. Чарышка оң багай эвес түнөөдү болурунун бугу-ле аргалары бар.

— Суугууда от хоралээни кыпшышаан. Ыдым үеде ол не хой-ле бодадарже дуну бөр. Ийе, оң уруулары мал кадарар талазы-биле ам кымдан-даа дудак чок. Оларга бугуруп болур. Ычканда-даа ол дөрге бодун бугу чымштан хостап, сагыш амыр артып калары ол эвес-тир. Интизиң өчүзүң кадалаган урууларының ажал-ижин не кижи кайың хажым-амдан көрүп оларар деп. Харин-даа харышсага улам бедир. Ол урууларында үлөгөр-ижик, оларның даялар чөлөтенин-ле болгай.

Калчанков Борбакулаковна Байкара Улуг-Хеминиң «Х уузу хура» колхозунун № 3 хойкуу бригадасында. Ол ат-сураа алган күп-амыкты мадыр-даа эвес, ала-ла өскө бугу малчылар деп бодуң амыктың ишти-харыш, от-көзүп, школада өөренип турарларының өрөдөлгөсүн бодар даш сагыш-сетканы бичи даа ооктурган. Ие кижи черде индиг, оң-биде кады кадарган малы хораан, четлес ажалдан дирти көрбөөс.

Е. ТАНОВА.

ЧУРУКТА: К. Б. Байкара, А. ПОНОМАРЕВТУҢ ФОТОЗУ.

Көжө хамык ажал-ижин дооскаш, аал ишти өөнтө чыгып келген. Суугуа кыпкан от «хөмөйдөн» деп дагжап, хоолдай иш чыгып-биле ужуу үңү турган. Кадарчың чаа ховун алганы чаа ам-даа арай эвээрер. Чүгө даштын хураганарың бичилерин, өдөк долгадыр эргилеп кылаштан наап турар селбегер ит оң чааанда аал ховукамын бачкып турар. Өг ишти көжөни чөм чип олар арамында Калчанков Борбакулаковна урууларыңа чугаалаан:

— Силер ам шору ажал-агышым-даа апарган, хойкууну ажалыңың уг-иши-биле берген-дир силер. Амды чылың хойну шуут боттарыңарга хүлээп алыңар. Мөң ам кыраан кижил-дир мөн. Силерге дуаалашырма чолум-на ажан ол бөрү ийи урууларың.

Огу, кеңи — Волода биле Зоя уадыр-дир көрүшкөңер. Оларның көрүктү от көзүп орта авазында барган. Суугуа кыпкан оттуң кадымыңа авазың ажал-ишчи колдарыңды дамырлары, хажында катташкан-катташкан сыгытлары доду көстүп турган. Көздө-ле өг-буаның бугу ажал-агышын, амырал-чуртагызын чолуга тудуу, ову уштан-баштап келген авазы бодуңу эргени амыкыңарга дамчыды берип, оларга дуаалакчылар деп оларын дичаап, уруулары баштай тарып тыпшаанар. Ычканда-даа авазыңың көздө-ле бо уруу-дарыг, ажал-агыш оңу огу-дун чок ажалдан келгенин көрү өскөн огу, авазың амыр-дыкын бодап келген.

— Ынды-дыр, авай. Бис Зоя-биле амды чылың хойдан хүлээп алыды, сен бистиң чыныксыча чоруду амыр-ба-ла болгай. Оон ийи амың чыла чедир-даа үе бар-дыр, оңу арга-дуржулаңга бис ам-даа өөренип алымы.

Чарба амыг чылдарда кой ажалыңа ажалдап, ол талазы-биле мергежи берген кижиңиң арга-дуржулаңың кыска үе иштиңде шингээдиң алары белен эвес херек. Ичканда-даа амык күш, ажалың күшү турда, бергелериң ийи-биле алып эртин болур. Ам дөрге шаанда авазыңың чааскан хой чаш уруу-биле түрп турган үеин эвес-ле болгай. Урууга-дуну уксан, бүт кырыңа бичик тургулашкан, өөренир өөренип, оларын өскөн, авазыңа дуаалай кады берген. Калчанков Борбакулаковна чаа ичканда бодап олурган.

50 чылдарың эгеленди урууларыңың

Малчынарны эвилелдээр

Бо хүннерде «Торгалыг» өздөста хой кыргыдамы киши тудук. Декабрь, январь, февраль айларда төртүнчү бергелер артып, чамыкыры бичеге сөөктү хойлар-де ленижи берген. Ыкынчи төрөө, шыгт хураган-ны дугу хой. Ичканга малчынарны мурнува хураганары кыска хуузада эки мыналыг кыргып алыр дурга салдыны турар.

Совхозтун Чопада, Кара-Тал хойкуу бригадаларының хураганы 6400 баш. Оларны эржиң кыргып алыр болза бед дөргө-ле 3 тонна дукту чыр, хой дугунне дыка хой бед-дир.

Урунку чылдарың чижөө-де алырга торгалыкылар хураганы хой кыргыдамы доосту бергенде бо айны чөрбиледи, август, сентябрга чедир кыргып турганы уагт частырып. Иччаар орайтай бергенде чаш малды кыргымыр-га дугу чедир үнейиң турда-ла Тыванниң Увур ишкан эрте хар чаап, доктааар лени-көриңге хураганар докташ кужу арып, баксыраар. Иччан турда-ла кыш, соок улашкан, тас хураганар өкөзүңге дег-дирип, аарып, өлүп хораар. Чыл ашканарың хунаында кыргымырга дугу тайыс, эвөөш болурун амырал бачкып келген. Ичканга хураганы эрте кыргымыр бир чүтүлдө немелде дүк, ийде кышты өки ажаар болган келер чылың ал-бек дукту-даа бөр.

Урунку чылдарың чижөө-де алырга торгалыкылар хураганы хой кыргыдамы доосту бергенде бо айны чөрбиледи, август, сентябрга чедир кыргып турганы уагт частырып. Иччаар орайтай бергенде чаш малды кыргымыр-га дугу чедир үнейиң турда-ла Тыванниң Увур ишкан эрте хар чаап, доктааар лени-көриңге хураганар докташ кужу арып, баксыраар. Иччан турда-ла кыш, соок улашкан, тас хураганар өкөзүңге дег-дирип, аарып, өлүп хораар. Чыл ашканарың хунаында кыргымырга дугу тайыс, эвөөш болурун амырал бачкып келген. Ичканга хураганы эрте кыргымыр бир чүтүлдө немелде дүк, ийде кышты өки ажаар болган келер чылың ал-бек дукту-даа бөр.

ПУНКТУДАН ТАЙГАЛАРЖЕ

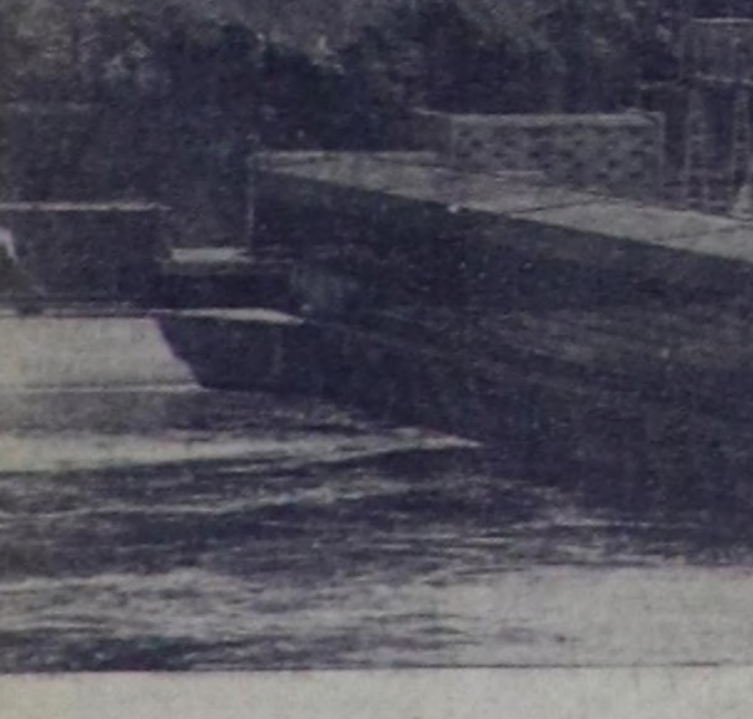
«УТНА 25 чылы» совхозтун Ан-Туруг салбыры эртен индиг 20-де хой кыргыдамы кирген. Оон бээр 5025 шты кыргаш, эки шынарлыг 12060 килограмм дукту күнеге думажан. Кыргыла пунктуунда 38 хажылыг элек-три агрегады доктаамал ажалдап турар.

Салбырың мурнакы малчынары, коммунистер Монгуш-ер, Хөлчүн Артаа, Нончукни Сагаан болган Монгуш База-р, Монгуш Данзырын оларның хою орте хураганнаыңдан итай кыргыткан. Устунде малчынары Чаа-Хөл бажы Чим-е-Орга, Чайлаг-Кара-Суг, Артыштың-Монгул чайлагалары-

Чаа цехтер

Республиканың элзөн каш черлеринден шивилеп тып-кап индиг даштар артып турду-биле дөмей шынарлыг болган. Беш чыл төңүзүңге чедир ол материалды бугуруу үндүрери ийден амыг катан үлдүдүр.

КИРОВОБАД (Азербай-жан ССР). Ында сүт комбина-дында ийи чаа цех ажылда-ла кирген. Оларның ачымын-да буйвол судуңден кылар продукцияны бугуруу үндү-ренин барык беш катан көвү-деткен. Беш чыл төңүзүңге чедир быштаның швейдер сортуң кылар, витаминниг тускай сүт бугуруу завод база ажылдага кирер. (СЭТА-ның корр.).

ДУРЖУЛАГА СОЛЧУУШКУНУ

Барың-Хемчик болган Чөөн-Хемчик районнарың херөө-жөннери Совет Эвилелдиниң тургустунганының 50 чыл болуу юбилейинге алдар бодурган чарышты калбарткан, социалистиг хүлээгелдериниң күсүлдерин хынажып, дуржулга сол-чуп туралар.

Чөөн-Хемчик районун херөөжөннер чөвүлелиңиң төлөө-лекчилери чоокта чаа Барың-Хемчик районга залдап барган-нар. Ол районун херөөжөннер чөвүледи залчыларың найы-ралчы бугу-биле хүлээп ап, Ак-Довурактын бугуруге черле-риниң, «Большевик» колхозтун, «Шекпээр» совхозтун Биче-тей салбырың херөөжөннер чөвүлелдериниң ажылы-биле төлөөлери таныштырган.

Дараазында Барың-Хемчиктиң херөөжөннериниң төлөө-лекчилери Чөөн-Хемчикке дуржулга солчуп баарлар.

Н. МААДЫ.

АРГА-ЫЯШТЫҢ АЖЫК-ДУАЗАЫ

Волынь кижилери «Ыяштың чарза-даа, чоңу ар-тар» деп, уластуң үлөг-гөр сөөң чартып алганнар. Ол шынпа-ла индиг. Чүгө дөргө, областың ийи ажал-агыш черлеринде шунтуунда ийи артыкчыларын болбаа-гырадып кылар бугуруге черлерин болган честерин тургускан. Оң түнеленде ийи чоңурундан, оң кескиң-дилеринден чус ажыг чүдү-бүрү чүдүлдерин мылам үндү-рүн турар апарган.

Чижөө, индиг «артыкчы-лардан» платалары, паркет-тери, зааржактарың мылам, склипарың, соломаны, чөш-киннарны, будуктарың бол-

Допчу тайылбыр

аур. Москва, Ленинград, Во-ронж, Горький областтарда, Алтай болган Красноярск крайларда, Украинаның, Белоруссияның чамдык обла-старында, Казастаның бол-ган Лавиняның чамдык ра-йоннарында ийи ажал-агыш черлери арга-иштиң курал-ажыларын чедижкиниң ажаллап турар.

Чурттуң ийи ажал-агыш бугуругелери беш чылдың төңүзүңге чедир 1970 чылда турганында деңгээрге бугу-руу чартык катан зой продукцияны арга-иштан бугуруу үндүрүр ужуруу.

Чоргаарланыр бис

Дуун ажалдан турганымын-тан бөгүн база даарта улам эки ажалдап ужуруг бис деп, партияның салган со-руулазын күсүдөп дөмө «Уаг-Хая» совхозтун комсо-молчулары болган амыктары чүтүлдүг ажалдан турар. Бугуруге чорудуугаында оларны киришкен турар амыкы-даа чок. 39 малчың, 29 механизатор, 18 чолачы, кө-дө ажал-агышын 13 специа-листер болган өскө-даа ажалдарда ажалдан турар амыктары айтырга-ла со-вхозтун ажал-агышын Хөг-жүдүрине амыктарың кири-ши турар уагт эвез эвес дөргөн көстү бөр.

Амыктарың хой кезип боттарыңа даандырган ажал-херекти ак сеткилдиг күсү-дин, ССР Эвилелиңиң 50 чы-лың төлөпиг уткуур дөм калбарган социалистиг чарышка иденкейип киржин турар. Оң ачымында эвез эвес кижилер бедик көргү-зүлгөриң чедип алган. Мал-дың чаш төдүн меңди өстү-рер ажыла шудуругу киржин, хой-хой амыктар сакманчы-теп турганнар. Оларның ор-тууңга калбарган чарыштың тилекчиңиң комсомолчу Люба Конгаа болган. Ол 125 хура-ганы доруктурун өстүрер. Механизаторлар Шогжал Кызыл-оол, Бора-Тараа Монге, Сүстөрма Тас-оол, саанчы-лар Дакпыя-оол Кок-име, Вера Увангур, чолачылар Конгаа Кызыл-оол, Климентий Ондар эртен айларда бедик көргү-зүлгүгү ажылдаан.

Амыг үеде ажал-агылда хой кыргыдамы тулактан. Мында кыргычларың хой кезип аныктар. Олар мадаа база-ла бедик мергежидиг ажалдан турар. Клава Дос-пан-Серээ Анай-оол Мижит-Доржу, Юрий Карба, Виктор Серээлей хойну механикаста-тылган арга-биле кыргымыр эөлчөк нормазың 137—140 хуу чедирин туралар.

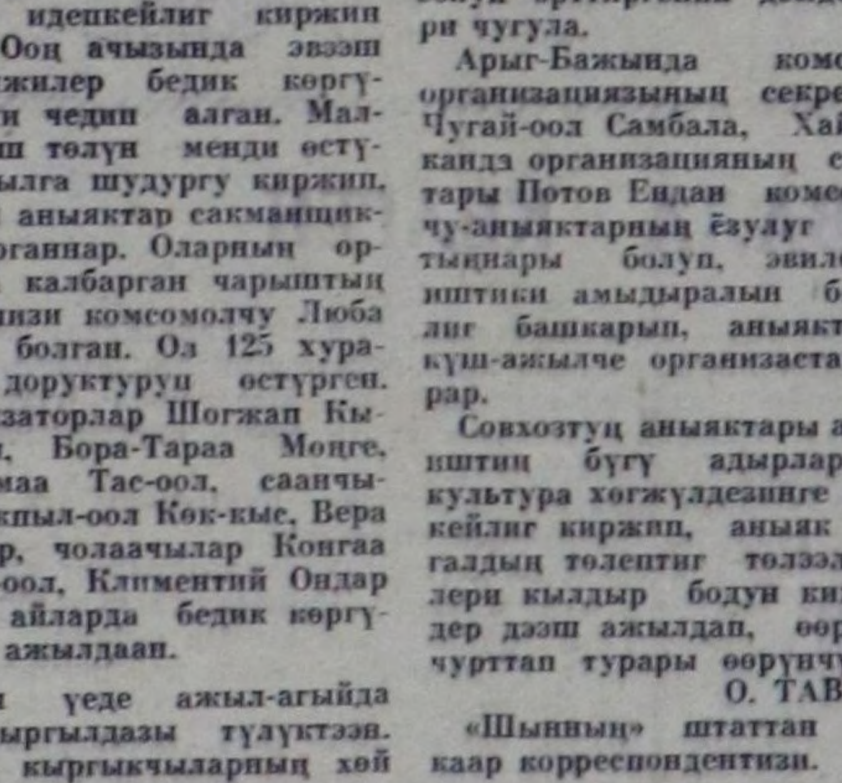
Комсомолчу-амыктар билаң дөм чүтүлдүг. Леничи за-чөстариң комсомолчулар бугу-руу думажан. Ылаңчы Ха-йыраканда болган Арыг-Ба-жында комсомол организа-циялары бо ажалды органи-зациясты доосен. Эртен өрө-дөлдө чылында кезжени үш школага 156 амыктар өрө-нип турган. 106 амык оолдар, кыстар комсомолдуң полит-чырыдымыкыңа билиң бедиктең. Политбюгүмнериң пропагандистери Мария Да-гбалдай биле Кара-оол Шалык иччөөлдерин бедик деңгеле, солуп эртергениңиң демдег-лери чугула.

Арыг-Бажиңда комсомол организациязың секретары Чугай-оол Самбала, Хайы-канда организацияның секре-тарер Потов Елдан комсомол-чу-амыктарың Есаулет баш-тыялары болуп, эвилелиң иштиңи амыдыралың билиң-динг башылар, амыктарың күш-аныкча организастан тур-алар.

Совхозтун амыктары ажал-иштин бугу адырларыңга, культура хөгжүлдениңге иден-кейлиг киралып, амык сал-гадың төлөпиг төлөөлекчи-лери кыдыр бодун кижилер дөм ажылдап, өөренип, чурттан турары өөрчүгүт.

О. ТАВАА.

«Шыпмык» штаттан даш-каар корреспондентиз.

ДУРЖУЛАГА СОЛЧУУШКУНУ

Барың-Хемчик болган Чөөн-Хемчик районнарың херөө-жөннери Совет Эвилелдиниң тургустунганының 50 чыл болуу юбилейинге алдар бодурган чарышты калбарткан, социалистиг хүлээгелдериниң күсүлдерин хынажып, дуржулга сол-чуп туралар.

Чөөн-Хемчик районун херөөжөннер чөвүлелиңиң төлөө-лекчилери чоокта чаа Барың-Хемчик районга залдап барган-нар. Ол районун херөөжөннер чөвүледи залчыларың найы-ралчы бугу-биле хүлээп ап, Ак-Довурактын бугуруге черле-риниң, «Большевик» колхозтун, «Шекпээр» совхозтун Биче-тей салбырың херөөжөннер чөвүлелдериниң ажылы-биле төлөөлери таныштырган.

Дараазында Барың-Хемчиктиң херөөжөннериниң төлөө-лекчилери Чөөн-Хемчикке дуржулга солчуп баарлар.

Н. МААДЫ.

ЧУРУКТА: Иваново хоорайың пөс-таавы бугу-рулгезиниң муркакчы ажылдакчызы Наталья Мар-тынок машинада ажалдап тур.

Дуржулга солчуушкуну

Барың-Хемчик болган Чөөн-Хемчик районнарың херөө-жөннери Совет Эвилелдиниң тургустунганының 50 чыл болуу юбилейинге алдар бодурган чарышты калбарткан, социалистиг хүлээгелдериниң күсүлдерин хынажып, дуржулга сол-чуп туралар.

Чөөн-Хемчик районун херөөжөннер чөвүлелиңиң төлөө-лекчилери чоокта чаа Барың-Хемчик районга залдап барган-нар. Ол районун херөөжөннер чөвүледи залчыларың найы-ралчы бугу-биле хүлээп ап, Ак-Довурактын бугуруге черле-риниң, «Большевик» колхозтун, «Шекпээр» совхозтун Биче-тей салбырың херөөжөннер чөвүлелдериниң ажылы-биле төлөөлери таныштырган.

Дараазында Барың-Хемчиктиң херөөжөннериниң төлөө-лекчилери Чөөн-Хемчикке дуржулга солчуп баарлар.

Н. МААДЫ.

Дивногорск

Күрүне комиссиязы делегейде эн улуг Красноярск ГЭС-ти үлөтүргө ажылгаары-биле дужаар дугайында актыга удавас ат салыр.

Кол дериншиңнериниң, станцияны болган оон дериниң ажылдаары дээш хөй айларда чорудуп келген хайгааралдарың түнөөлдерин үндүрер. Ында 12 гидроагрегатты тургускан, агрегат бурзуунун күчүзү 500 мун киловатт. Станцияны ажалдап үндүрер электростанцияны алюминийниң улуг заво-ду, целлюлоза-саазың комбинады, химия заводтары, дугуу заводу, химия-волокно, синтезтээн кау-чук заводтары ажылгаар.

ЧУРУКТА: Красноярск ГЭС-тиң бажысы. Ю. БАРМИНИИҢ ФОТОЗУ. (СЭТА-ның фотохрониказы).

